

Turvetuotanto on ensimmäinen merkittävä toimiala, jota ollaan ilmastonmuutoksen nimissä ajamassa alas. Toimet, jolla valtio tukee alasajossa toimeentulonsa menettäviä yrittäjiä ovat tästäkin syystä erityisen tärkeitä. Miten alasajo hoidetaan vaikuttaa varmasti siihen, miten ihmisten ymmärrys ilmastonmuutoksen tärkeydestä ymmärretään ja miten muutoksiin suhtaudutaan. Korvausten pitää siis olla oikeudenmukaisia ja reiluja. Korvaustoimenpiteiden pitää olla systemaattisia ja sellaisia, että niiden pohjalta työnsä ja toimeentulonsa menettävät yrittäjät voivat vaikeassa tilanteessa aidosti pohtia myös omaa tulevaisuuttaan ja mahdollisuuksiaan olla työelämässä mukana. Lisäksi lähes kaikki turveyritykset ovat perheyhtiöitä. Kyseessä on monesti koko perheen tulevaisuus.

Asetusluonnoksessa on merkittäviä haasteita. Siirtymäkausi on mahdoton yrittäjälle, koska se on määritelty liian lyhyeksi. Ei ole mahdollista lopettaa turvetuotantoa viimeistään vuoden 2022 lopussa. Hallituksen omatkin tavoitteet ovat loivemmat eli tavoitteena on ollut puolittaa turpeen energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä. Siirtymäkauden pituutta on jatkettava siten, että turpeen nosto tai sitä avustava toiminta tulisi lopettaa viimeistään vuoden 2030 lopussa. Asetus olisi tällöin johdonmukainen hallituksen aikataululinjauksien kanssa. Tämä antaisi paremmin mahdollisuuksia suunnitella turpeen noston hallittua lopettamista. Pidemmän siirtymäajan perusteena on myös se, että eräissä turvetuotantoluissa on maininta, että lopettamislupaa pitää hakea viimeistään kaksi vuotta ennen toiminnan lopettamista.

Luopumistuen yhteydessä olisi tarkoituksenmukaista huomioida palkkakustannuksen lisäksi tuotantoalueiden ympäristöluvista johtuvien jälkihoitovelvoitteiden kustannuksia, koska turpeen nosto lopetetaan suunniteltua aikaisemmin, eikä ao. kustannuksiin välttämättä ole varauduttu täysimääräisesti ennenaikaisesti. Jälkihoitovelvoitteista on ehdottoman tärkeä huolehtia. Esitetyt tukimäärät jäävät siten liian pieniksi ja lyhytaikaisiksi. Lisäksi olemme saaneet tiedon, että Metsähallituksen tarjoukset soista ovat olleet yrittäjien mukaan huomattavan alihintaisia suon oikeaan arvoon verrattuna.

Asetuksen mukainen korvauksensaajien ryhmä jää hyvin suppeaksi ja epämääräiseksi. Turvetuotanto on elättänyt huomattavan määrän aliurakoitsijoita, ketjuun kuuluu mm. turverekkoja, maatilallisia omine traktoreineen jne. Heidän toimeentulostaan tässä on myös kysymys. On ymmärrettävä tukea koko ketjua ja se on määriteltävä selkeämmin asetukseen.

Asetuksen perusteluissa todetaan, että kuiva- ja kasvuturvetta vielä tarvitaan. Miten tätä on tarkoitus saada, jos asetuksen mukaan edellytetään koko turvetoiminnan loppumista? Kasvuturpeella on tällä hetkellä kohtuulliset markkinat. Turvetta tarvitaan kotimaassa ja esimerkiksi Irlanti on nykyään merkittävä kasvuturpeen hankkija. Kuiviketurvetta käytetään Suomessa noin miljoona kuutiota vuodessa, mutta tämäkin liiketoiminnan ala pitäisi asetuksen mukaan ajaa alas, jos tukea hakee. Asetuksen pitäisi mahdollistaa hallittu ja liiketoiminnallisesti järkevä toiminnan alasajo. Sitä ehdotus ei nyt mahdollista. Monen yrittäjän ei yksinkertaisesti ole mahdollista hakea lopetustukea näin ehdottomalla rajauksella. Tämä tekee tuesta näennäisen ja tilanteeseen sopimattoman.

Esimerkiksi Irlanti oli aiemmin vahva turpeen vientimaa. Nyt se ostaa 700000 tonnia turvetta omiin kasvihuoneisiinsa. Onko tarkoitus, että suomalainen maatalous, joutuu entistä suurempaan ahdinkoon ja kilpailuun turpeesta esim. Baltian maista?

Turpeen käytön vähentyminen vaikuttaa erityisesti turveyritysten käyttöomaisuuden arvoon, kun osalle koneista ja laitteista ei ole enää käyttöä.

Tätä varten on erikseen valmisteltu valtioneuvoston asetusturvetuotantokoneiden romutustuesta vuosina 2022–2023. On todella erikoista, että asetukset eivät ole olleet yhtä aikaa lausunnolla. Yrittäjä katsoo kokonaisuutta ja tämän tyyppinen eriaikainen lausuntomenettely ei anna siihen mitään mahdollisuutta.

Lopuksi toteamme, että asianmukaisen tuen ja oikeudenmukaisen korvauksen saamisen estää viimekädessä de minimis-tukikatto. Kyseisestä tukikatosta johtuen nyt valmistellut tuet jäävät monessa tapauksessa reippaasti alle oikeudenmukaisen ja käyvän tason. Pienenkin turvesuon investoinnit nousevat kaikkineen lähelle miljoonaa. Turvetuotantokoneet ostetaan ajatuksella, että ne kestävät 20–30 vuotta. Miten kaikkineen 200.000 euroa voisi tämän menetyksen paikata? Miten kehittää tulevaisuutta, kun mahdollisen maksimituen saatuaan yrittäjän mahdollisuudet saada investointi/kehittämistukea on estetty de minimis katon täytyttyä? De minimiksen täytyttyä, lopetustuella estetään pahimmillaan yrittäjän mahdollisuudet investoida, kehittää ja siirtyä toiselle toimialalle ja hyödyntää siihen suunnattuja tukia. Tämänkin kohdan arviointia vaikeuttaa se, että asiaa koskevat asetukset ovat eriaikaisesti lausunnolla.

Pyydämme, että asetusta täsmennetään ja korjataan vastaamaan turvetuottajille alihankkijoihin luvattua oikeudenmukaista korvaustasoa.